

ОЛЕКСАНДР КРАМСЬКОЙ,
аспірант
ВОЛОДИМИР КУЧИНСЬКИЙ,
канд. екон. наук, доцент
ПЕТРО ПЕРЕРВА,
доктор екон. наук, професор
Національний технічний
університет «ХПІ», Україна

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ

Цифрові технології супроводжуються цифровою трансформацією, яка повністю змінює стан справ у світі, у тому числі на ринку праці. Епідемія COVID-19 лише прискорила ці процеси, т. е. виступила деяким акселератором. Через те, що більшість підприємств та державних організацій перейшли на дистанційний формат, то працівникам довелося підлаштовуватися під існуюче становище або опанувати комп'ютерні та цифрові технології з нуля.

Цифровізація є базовою, центральною рисою сучасного суспільства і функціональним інструментом для досягнення сталого розвитку. Доступ до цифрових інструментів і технологій відкриває можливості для соціальної взаємодії. Це також є ключовим для «майбутнього роботи» і для майбутнього розвитку. Наприклад, медичні послуги можуть покращити доступ до закладів охорони здоров'я, розширити та покращити охоплення медичними послугами, тоді як електронне урядування може підтримувати державні послуги та покращувати взаємодію з користувачами та їхню участь у процесах прийняття різного роду рішень.

Систематичний збір і використання дезагрегованих даних може допомогти надати індивідуальні послуги та рішення на основі потреб і подолати певні перешкоди. Порядок денний сталого розвитку на період до 2030 року та кілька його завдань вказують на потенціал цифрових технологій для сприяння сталому розвитку та прискоренню прогресу людства.

Діджиталізація всіх галузей економіки істотно впливає радикальне перетворення бізнесу з допомогою інформаційних технологій. І в цьому сенсі її

вплив на національні та світові ринки праці складно заперечувати. Дослідження багатьох економістів пророкують масову втрату робочих місць у багатьох сферах економіки [1]. Наприклад, роботи або безпілотні літальні апарати можуть замінити робочі місця у промисловості, транспорті, секторі послуг та інших сферах. Формування цифрової економіки впливає на структуру ринку праці, підвищуючи роль накопиченого людського капіталу, так як в сучасних умовах важливі такі компетенції, як уміння швидко сприймати, обробляти і поширювати великі обсяги інформації, креативність, готовність розвивати свої знання та навички протягом усього життя.

За оцінками експертів, розвиток нових інформаційних технологій у найближчі кілька років може призвести до скорочення 7 млн. робочих місць у світовій економіці, які будуть компенсовані лише на 2 млн. вакансій у нових галузях економіки. Очевидно, що перед системою освіти постає завдання прогнозування тенденцій розвитку ринку праці в умовах цифровізації та переходу на освітні платформи відповідно до очікуваних змін. Проте значна частина економістів та політиків розглядає цифровізацію як велику можливість для інновацій, економічного зростання та створення нових робочих місць. За оцінками фахівців, цифрові навички можуть знадобитися для більш ніж 90% робочих місць у майбутньому. Водночас визнається розрив у цифрових навичках, стверджується, що в європейських країнах 44% робочої сили не мають базових цифрових навичок. Для України цей показник значно нижчий.

Комп'ютеризація, роботизація, нові технології вимагають перегляду ролі ключових гравців: на перший план виводяться не люди як основа трудового потенціалу, а інші компоненти. Роботи та сучасні машини мають можливості краще виконувати обов'язки, оскільки виконують свою роботу механічно і ні про що не думають (хоча зараз намагаються створювати розумних роботів). Для роботодавця це вигідніше, оскільки з машинами не потрібно налагоджувати контакт, обговорювати різні нюанси. За нею потрібно стежити та вміло користуватися.

На сьогоднішній день практично відсутні наукові дослідження щодо

особливостей отримання цифрових навичок на великих підприємствах та на підприємствах малого і середнього бізнесу. На наш погляд, має місце суттєвий цифровий розрив між малим і середнім бізнесом та великими компаніями. Цей цифровий розрив збільшує нерівність між людьми, місцями та фірмами, і існують побоювання, що переваги цифрової трансформації можуть отримати перші її прихильники, які активно освоювали і використовували цифрові технології, що ще в більшій мірі впливає на розширення нерівності працівників. Сприяння цифровізації на підприємствах малого і середнього бізнесу стало в наш час головним пріоритетом політики в країнах Євросоюзу.

Таким чином, цифрова трансформація відіграє важливу роль у зміні ринку праці у світі. Вона може принести як позитивні, так і негативні тенденції, але позитивних все ж таки більше. Цифрові технології вимагатимуть переходу країн до постіндустріального розвитку, де головними інструментами є знання та інформація. Саме вони високо цінуються на різних ринках та дозволяють надавати високоякісні послуги та пропонувати якісні товари. Україна також прагне широкого впровадження цифрових технологій на виробництві. Саме тому в нашій країні є всі передумови для того, щоби змінити ринок праці в країні, використовуючи цифрову трансформацію.

Список використаних джерел

1. Кобелєва Т. О., Перерва П. Г. Кон'юнктура міжнародного ринку як економічна категорія маркетингової політики підприємства. *Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство*: кол. монографія / ред. І.М.Посохов [та ін.]. Харків : НТУ «ХПШ», 2016. С. 218-237. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/30772>

2. Перерва П. Г., Косенко О. П., Матросова В. О., Кобелєв В. М. Інформаційне забезпечення обліку та аналізу на підприємствах туристичного бізнесу. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : матеріали 4-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 31 березня 2021 р.* [Ч. 1]. Полтава: ПДАА, 2021. С. 364-366. URL:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53638>

3. Болух І., Кобелева Т., Перерва П. Стратегічний маркетинг: концептуальні основи використання. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 22-23 березня 2023 р.* Львів, 2023. Ч.2. С. 50-52. URL:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66196>

4. Косенко А. В., Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Косенко О. П., Ткачова Н.П. Стратегія маркетингу логістичних послуг у підприємницькій діяльності: ціноутворення та політика розподілу. *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки): зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2021. № 1. С. 91-97. URL:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/54964>

5. Перерва П. Г., Кобелева Т. О. Маркетингова політика і стратегія збуту інновацій на ринку промислової продукції. *Вісник національного технічного університету «ХПІ»:* зб. наук. пр. *Економічні науки.* Харків : НТ «ХПІ», 2016. № 27 (1199). С. 77-81. URI:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/25752>

6. Перерва П. Г., Нагі С., Кобелева Т. О. Оцінка впливу інноваційної, інвестиційної та маркетингової політики підприємства на рівень конкурентоспроможності. *Вісник національного технічного університету «ХПІ» (екон. науки) : зб. наук. пр.* Харків: НТУ «ХПІ», 2018. № 15 (1291). С. 89-94. URI:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/36346>

7. Виниченко А. А., Кобелева Т. О., Перерва П. Г. Інноваційні процеси як фактор розвитку ринку промислової продукції. *Маркетинг в умовах розвитку цифрових технологій : матеріали 2-ї Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 1 листопада 2019 р.* Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. С. 92-94. URI:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43524>

8. Рудика В. І., Перерва П. Г., Кобелева Т. О. Сучасні тенденції інноваційного розвитку ринку електротехнічної продукції. *Збірник наукових праць:* ХДАЕУ, 2021. Вип. 3. С.12-17. URI:

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53271>